

Rasspecifika Avelsstrategier(RAS) för West Highland White Terrier (Westie)

Revidering 2022, gäller till 2026

Version 2022-10-26

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HISTORIK	3
Övergripande avelsmål för rasen	3
POPULATION.....	4
Hanhundsanvändning	7
Mål	8
Strategi	8
HÄLSA.....	9
Generell beskrivning av rasens hälsa.....	9
Nulägebefskrivning.....	9
Hudproblem	9
Mål	10
Strategi	10
Avelsrekommendation.....	10
Övriga hälsoproblem rapporterade i hälsoenkäten 2019	11
Övergripande mål i det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa	13
Strategi i det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa	13
Goda regler för det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa	13
MENTALITET.....	13
Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH).....	14
Mål	14
Strategi	14
FUNKTIONELL EXTERIÖR	15
Mål	15
Strategi	15
IMPLEMENTERING/FÖRANKRING	15
KÄLLOR.....	15
BILAGOR	15

HISTORIK

Westie liksom många andra terrierraser har sitt ursprung på de Brittiska öarna. Redan på 1700-talet omnämns hundar från terrierfamiljen. Terrier kommer från latinets ”terra” som betyder jord. Små hundar med sträv päls i olika färger avlade för att bland annat att jaga grävling och räv ur sitt gryt.

En liten terrier skulle också på egen hand kunna döda mindre djur som råttor och liknande. Till detta krävdes både mod, snabbhet och intelligens vilka är egenskaper som finns än idag.

För West Highland White Terrier får vi tacka överste Malcolm på godset Poltalloch i skotska Argyllshire. Terrierhundar hade funnits på familjens gods ända sedan 1830. De vita hundarna syntes tydligt mot heden och sköts därför inte av misstag som man gjorde med de rödaktiga.

År 1905 upptogs rasen av den engelska kennelklubben och fick namnet West Highland White Terrier. Redan år 1907 registrerades det 141 westie i Storbritannien och 1908 korades rasens första champion.

Till Sverige kom rasen redan år 1913. Någon reell uppfödning satte inte igång förrän på 1930-talet. De flesta westie är trogna sitt ursprung i exteriör och karaktär. Numera används inte westien till jakt även om instinkterna finns där, utan som en mycket glad och pigg sällskapshund. Westien tycker om att arbeta och deltar gärna i olika aktiviteter.

Rasklubben WestieAlliansen (WA) bildades 1965 för att tillvarata rasens intresse. De uppfödare som önskar förmedla sina valpar genom rasklubben måste följa Svenska Kennelklubbens (SKK) grundregler och de regler som WA satt upp i syfte att bevara och förbättra kvaliteten på rasen. I dessa regler ställs krav på både uppfödaren och avelsdjuren.

Medlemstidningen WestieNytt utges fyra gånger per år. Rasklubben har även en hemsida www.westiealliansen.se.

Övergripande avelsmål för rasen

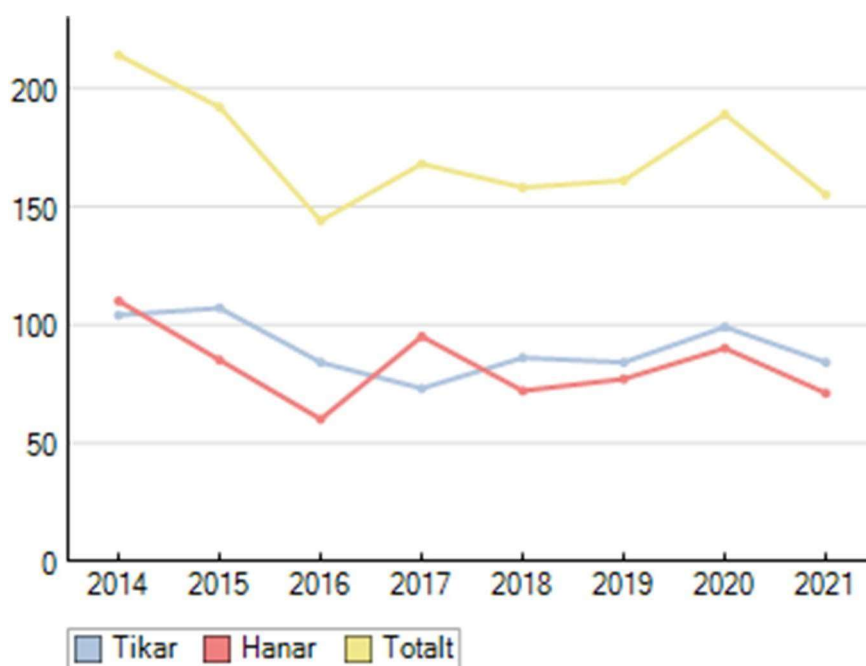
- att bibehålla rasens ursprungliga exteriör, som dock inte har förändrats nämnvärt sedan rasen kom till Sverige
- att fortsätta med avelsarbetet för att behålla en bred genetisk variation via hanhundsbegränsning, max 50 valpar per hanhund och genom att bibehålla den låga genomsnittliga inavelsökningen på under 1,5 %.
- att arbeta med att förebygga uppkomsten av hudproblem, genom att begränsa hanhundars avelsdebut till tidigast 24 månader, att utvärdera avelsdjur och kullar kontinuerligt.

POPULATION

Rasen har de senaste tio åren haft en successiv minskning av registrering av valpar men det finns en kontinuerlig efterfrågan efter valpar. Antalet nya uppfödare har varit lågt och en del uppfödare av större format/kvantitet har upphört med sin kennelverksamhet. Westie är en populär ras beroende på rasens alla goda egenskaper och är en hund vars format är praktisk i vårt samhälle. Uppfödarna har tillsammans med rasklubben ett stort ansvar för att rätt information om rasen sprids. All information kring populationen har inhämtats från SKKs Avelsdata.

Antal registrerade westie

Antal reg/år	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tikar (varav importer)	104 (4)	107 (6)	84 (5)	73 (6)	86 (3)	84 (3)	99 (3)	84 (3)
Hanar (varav importer)	110 (2)	85 (2)	60 (2)	95 (3)	72 (1)	77 (1)	90	71 (2)
Totalt (varav importer)	214 (6)	192 (8)	144 (7)	168 (9)	158 (4)	161 (4)	189 (3)	155 (5)

Genomsnittlig kullstorlek

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kullstorlek genomsnitt	3,0	3,1	3,3	3,1	3,6	3,3	3,3	3,3
Antal kullar	68	56	44	51	44	43	55	45

Inavelstrend

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inavelsökning	1,1%	0,9%	1%	1%	0,8%	0,8%	1,2%	0,5%

Rasens genomsnittliga inavelsökning. Beräknad över 5 generationer.

Den genomsnittliga inavelstrenden visar en stabilt låg nivå och ligger på en inavelsökning på fem generationer under 1,5 %. Enstaka kullar ligger över 6,25 % under tidsperioden ovan. Inga kullar har inavelsgrad över 12,49%. Ofullständiga stamtavlor kan dock ge osäkra siffror på grund av importer.

Fördelning parningar*

Fördelning parningar i %	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Upp t.o.m. 6,25%	54	44	50	44	41	55	44
6,26% - 12,49%	2	0	1	0	2	0	1
12,5% - 24,99%	0	0	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0	0

*6,25% kusinparning, 12,5% halvsyskonparning

Användning av avelsdjur

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kullar	58	68	56	44	51	44	43	55	45
Tikar	57	68	55	43	51	44	40	53	43
Hanar	35	37	31	27	32	29	28	32	31

Antalet kullar har minskat med åren precis som antalet tikar använda i avel, men ändå relativt små variationer under de senaste 5 åren. Undantag 2020. Antalet använda hanar har däremot minskat vilket innebär att färre hanar används till tikarna vilket ger en allt smalare avelsbas.

Ålder första valpkull

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda **2021** (Totalt 45 st).

	13 - 18 mån	19 - 23 mån	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	1	18	3	0	22
Fader	0	2	4	1	2	9
Totalt	0	3	22	4	2	

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda **2020** (Totalt 55 st).

	13 - 18 mån	19 - 23 mån	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	2	21	2	0	25
Fader	0	4	4	4	0	12
Totalt	0	6	25	6	0	

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda **2019** (Totalt 43 st).

	13 - 18 mån	19 - 23 mån	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	2	12	5	0	19
Fader	0	2	9	0	1	12
Totalt	0	4	21	5	1	

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda **2018** (Totalt 44 st).

	13 - 18 mån	19 - 23 mån	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	1	2	24	2	0	28
Fader	0	1	3	2	2	9
Totalt	0	3	27	4	2	

Ingen tik eller hane under 18 månaders ålder har gått i avel under de senast 3 åren. Åren före det har bara någon enstaka hane varit under 18 mån. Övervägande delen av tikarna är 2-3 år vid första valpkull även om vi ser flera år tillbaka. Hanarnas användning har en något större variation men ändå vanligast med debut före 3 års ålder.

Enlig SKK bör avelsdebuten ske tidigast vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs kroppsbyggnad och beteende (mentalitet) men också vid den ålder då hunden med stor sannolikhet hunnit utveckla för rasen kända hälsostörningar.

Avkommor per avelsdjur

Ett riktmärke är att ingen hane eller tik ska lämna mer än 5% av valparna i sin egen generation (för westie ~42 valpar beräknat på 2017-2021).

Antalet barnbarn bör då som en följd av detta (och ses som ett riktmärke) inte överstiga det dubbla (för westie ~84 barnbarn beräknat på 2017-2021). Antal barnbarn är av naturliga skäl svårt att styra men är en värdefull information. En hane med många avkommor behöver inte bli en "matador" om endast få avkommor går vidare i avel. Tvärt om kan också en hund med få avkommor dominera aveln genom att ha många barnbarn. Genom att följa barnbarnen får man en uppfattning av hur stor spridning dessa djurs gener har i rasen.

Ingen tik född 2010 och senare har fler än 30 svenska barnbarn.

Bland hanar födda 2010 och senare finns fyra hanar som har mellan 7 och 57 egna avkommor och som har mellan 76 och 145 svenska barnbarn. Exempel på ovanstående hämtat på SKK Avelsdata.

Födelseår hane	Svenska avkommor	Svenska barnbarn
2014	7	82
2013	18	76
2010	55	145
2010	57	86

Födelseår tik	Svenska avkommor	Svenska barnbarn
2014	21	32
2012	8	28
2012	18	34
2011	11	34
2010	2	27
2010	4	37

Import av material från andra länder

Statistik, se under rubrik Population, siffran anges inom parentes.

Importerade hundar mellan 2014–2021, totalt 45 stycken varav 13 hanar och 32 tikar. De importerade hundarna kommer ifrån, Danmark, England, Finland, Italien, Kroatien, Norge, Polen, Rumänien, Ryssland, Slovakien, Spanien, Tyskland och Unger. Det som har förändrats kring det importerade materialet, är att idag importeras även rena sällskapshundar, bakåt i tiden var det in princip endast avelshundar som importerades.

Hanhundsanvändning

I mitten av 1980-talet användes hanhundar på ett annat sätt än vad man gör idag. Ofta kunde en känd avelshunds avkomma finnas i de flesta kennlar samtidigt och dök då någon defekt upp, blev det ett problem för många uppfödare. Sedan 1985 har WA tillämpat hanhunds begränsning och rekommendationer när det gäller inavelsgrad för enskilda kullar och för rasen som helhet vilket har varit ett viktigt verktyg för att säkra tillgången till genetisk variation. En hög inavelsgrad innebär dubblering av gener d v s ökad homozygoti, vilket leder till minskad genetisk variation. Även gener med negativ inverkan dubbleras och ger ökning av defekter av recessiv typ.

Allmän rekommendation för en population är, att en enskild hanhund bör vara far till högst 5% av avkomma som produceras av en generation avelsdjur (ca 5 år). Detta innebär för westie att 5% av de 831 registrerade valparna under de senaste 5 åren (2017-2021) ger ett mått på ~42 registrerade valpar. WA har en rekommenderad övre gräns på 50 registrerade valpar per hanhund. Användandet av fäder, syskon och söner till en välanvänd hane skall även beaktas.

På senare år har gränserna till omvärlden blivit mycket mer öppna vilket möjliggör att para/inseminera med utländska hanhundar och få en genetisk variation. Ett problem som kvarstår är att våra webbtjänster ännu inte är fullt utbyggda för att få korrekta stamtavlor på utländska hundar i många generationer vilket kan ge en osäkerhet i beräkningen av inavelsgraden. Ett observandum är att importerade hundar i vissa fall kan förekomma i SKK's databas under olika registreringsnummer. I de fall dessa regnr inte länkats samman kan det se ut som flera olika individer, med olika mängd information om exempelvis avkommor.

Från hösten 2013 hade WA en rekommendation för nya hanhundar som sattes i avel. Denna rekommendation innebar att för ny hane som sattes i avel skulle avelsmaterialet utvärderas efter 5 kullar när den sista kullen var 1 år. I utvärderingen skulle bl.a. ingå bett, hud, päls, eventuella sjukdomar samt utställningsresultat. Utvärderingen syftade till att ge hanhundsägare och tikägare en möjlighet att få en bild av hur aveln har fungerat i dessa kombinationer, och för att kunna få och ge ärliga svar vid nya förfrågningar om hanhundens användande. Rekommendationen beslutades av styrelsen och ingick i WA regler för hanhundsanvändning.

Övrigt

Genetisk variation är nödvändigt för att rasen ska kunna motstå sjukdomar, och leva upp till de krav som man ställer idag och i framtiden. Närmare släktskapsparningar än kusinparning (6,25 %) bör inte göras. Information och kommunikation är viktiga medel för att uppnå detta. Bra verktyg är att titta på är SKK:s webbtjänster "Hunddata" och "Avelsdata" som är mycket värdefulla redskap ur avelssynpunkt.

Mål

- genetisk variation och bred avelsbas i rasen.
- att behålla vår låga inavelsökning under 1,5%
- att behålla vår nuvarande hanhunds begränsning på max 50 valpar/hanhund.

Strategi

- fortlöpande publicera information om negativa verkningar av bristande genetisk variation på WestieAlliansens hemsida och i klubbens tidning Westie Nytt.
- publicera aktuella siffror över hanhundsanvändning.
- skriftligt eller muntligt informera enskilda hanhundsägare då avkommans antal överstiger 40 valpar. Vid över 50 avkommor medges ej valphänvisning på hemsidan och ej heller information om planerad eller väntad kull.
- kullar med inavelsgrad över 6,25 % nekas valphänvisning.
- ta initiativ till diskussioner och publicera artiklar om westie, dess historia, mentalitet och rasstandard samt relatera till dess ursprung.
- anordna uppfödarmöten vartannat år.
- informera och stödja uppfödare och i synnerhet nya uppfödare.
- arbeta för en fortsatt god reproduktionsförmåga.
- WestieAlliansen rekommenderar en avelsdebut för hane på 24 månader. Med fördel använda äldre hanhundar med känd och frisk hälsobakgrund i avel. Avelsdebuten för tikar är 18 månader enligt Jordbruksverkets regler.

HÄLSA

Generell beskrivning av rasens hälsa

Inom rasklubben WestieAlliansen var man tidigt ute med att kartlägga rasens hälsotillstånd. Under 1980-talet tillsattes kommittéer för att samla information om sjukdomar och anomalier. Klubben började också anordna regelbundna uppfödarmöten för erfarenhetsutbyte och utbildning. Då som nu visar det sig att westie är en förhållandevis frisk ras och de sjukdomar/anomalier som förekommer i rasen uppträder i enstaka procent med undantag av klåda/hudproblem som förekommer hos ca 17 % av hundarna. Många westie uppnår en hög ålder, 13-15 år är inte ovanligt. Vi behöver arbeta vidare med målet att ha en långsiktig och hållbar avel genom att bredda avelsbasen och därmed minska riskerna för att enskilda hundar, som kunde vara bärare av sjukdomsanlag, skulle få för stort inflytande i rasen.

Nulägesbeskrivning

Rasklubben genomförde sin senaste hälsoenkät år 2019. Westieägare uppmanades via WA:s hemsida och WestieNytt att fylla i och skicka in Hälsoenkät för sina hundar. Totalt inkom 535 enkätsvar (214 hanar och 321 tikar) vilket är betydligt fler än föregående hälsoenkät.

WA har också tagit del av statistik från försäkringsbolaget Agria där klubben får Agria Breed Profile West Highland White Terrier direkt från Svenska Terrierklubben. Se separat avsnitt. Rasen har inga av SKK beslutade hälsoprogram, därför är det av extra stor vikt att uppfödarna respekterar och följer de riktlinjer och gränser som rasklubben antagit. Dessa bygger på att vi ser till att rasen har en tillräcklig bred avelsbas.

Westiens allmäntillstånd bedöms vara mycket gott eller gott hos 86% (461 st), medelgott hos 10% (54 st) och dåligt eller mycket dåligt hos 2% (13 st). I gruppen som svarade att allmäntillståndet var mycket dåligt eller dåligt 2019, angavs hudbesvär som en vanlig orsak. Sju hundar var avlidna.

Dessutom noteras 2019 att 534 av 535 av de som besvarat enkäten är nöjda med sitt val av ras och 516 (96,4%) skulle skaffa en westie igen!

Att notera är att rasen har funnits med på Svenska Kennelklubbens särskilda rasspecifika domaranvisningar (SRD, idag BSI). Listan är framtagen av SKK i syfte att förebygga att osundheter premierades på våra hundutställningar. Westie var en av de ursprungliga 39 raser på listan, för att observera hudproblem. Men 2019-01-01 beslutades att rasen skulle tas bort från listan. En framgång för rasens avelsarbete.

Den vanligaste sjukdomen enligt hälsoenkäten:

Hudproblem

Klåda/hudproblem är fortfarande det största hälsoproblemet inom rasen. Rapporterade fall i hälsoenkäten 2019, 92 st. eller 17 %, vilket omfattar hudproblem av olika slag såsom parasiter, hudinflammationer och allergier (atopier, luftburna allergier, födoämnes- och kontaktallergier samt kombinationer av dessa). Enligt hälsoenkäten är förekomsten av hudproblem mer frekvent bland hanar än bland tikar. Problemen debuterar även i större utsträckning tidigare hos hanar än hos tikar. 21 % av hanarna uppgavs ha hudproblem och motsvarande siffra för tikarna var 12 %. Hudproblemen hos hanarna debuterade i 51% av fallen före 2 års ålder och i 67% av fallen inom 3 års ålder. Motsvarande siffra för tikarna var 38% av de tikar som hade hudproblem hade en debut av problemen före 2 års ålder och i 51% innan 3 årsålder.

Om hunden kliar sig mer än normalt rekommenderas ALLTID att låta en Hudspecialist eller en veterinär som är intresserad av hudproblem att först utreda om hunden angripits av parasiter av något slag för att så tidigt som möjlig få en korrekt diagnos. Vissa individer drabbas lättare än andra. Avels- och Uppfödarkommittén (AUK) har tagit fram två sammanställningar gällande hudproblem "Varför kliar det?" Hud I (parasiter) och Hud II (hudsjukdomar) vilka finns på klubbens hemsida www.westiealliansen.se.

Sammantaget kan konstateras att hudproblemen har minskat från 20,6% till 17,2% (92 st) från förra enkäten och fram till 2019, dock är dessa siffror inte statistiskt standardiserade utan kan endast jämföras siffra som siffra. Det betyder att 443 westies (82,8%) som rapporterats i enkäten inte har några hudproblem! Av de hundar som har hudproblem var det 50 hanar och 42 tikar. Sammantaget innebär detta en positiv utveckling som rasklubben vill fortsätta att jobba vidare för.

Mål

- att det skall födas färre valpar som utvecklar allergier/hudproblem.
- öka medvetenheten om allergier/hudproblem genom att publicera aktuell fakta på WestieAlliansens hemsida och i klubbens tidning Westie Nytt.

Strategi

- att kontinuerligt informera om hudproblem till uppfödarna och hundägarna.
- fortsatt deltagandet i Atopi-projektet där vi hoppas kunna dra nytta av och sprida de resultat som pågående forskning leder fram till.
- att hundar som drabbas av hudproblem snabbt får en diagnos hos "hudspecialist" och får korrekt behandling.
- löpande läsa kritikerna från utställningar utifrån eventuella noteringar om hudåkommor.

Avelsrekommendation

Uppfödarna skall vara speciellt observanta på hudproblem och andra tecken på immunsvaghet som återkommande ögon-, öron- eller magproblem. Försiktighet vid val av avelsdjur som lämnat allergier, samt försiktighet med kombinationer med kullsyskon till hundar som lämnat allergier och avkommor till dessa.

På uppfödarmötet 2015 rekommenderades enhälligt att även hanen skall ha uppnått en ålder av 18 månader innan den sätts i avel.

Nuvarande rekommendation från uppfödarmötet 2021 är att hane ska vara 24 mån vid avelsdebut. Med fördel använda äldre hanhundar med känd och frisk hälsobakgrund i avel.

Rekommendationen för nya hanhundar som sätts i avel gäller utvärdering av de 5 första valpkullarna, vid ca 1 års ålder. Detta ses som en viktig del i avelsarbetet och problemet med bland annat hudsjukdomar.

Utvärdering av kullar

Utvärdering av valpkullarna rekommenderas vid ett års ålder och med fördel även vid tre års ålder. Detta är ett gemensamt ansvar för både uppfödare och hanhundsägare.

En mall är framtagen som ett stöd för hur utvärderingen kan göras. Finns på hemsidan.

Övriga hälsoproblem rapporterade i hälsoenkäten 2019

Öron problem

197 av 535 rapporterade att de har eller har haft öronproblem på sin westie, varav 108 st av dessa haft öronproblem enstaka gånger. Mer än en gång/år eller oftare rapporterade 59 av samtliga hundar, vilket är 11% av alla svar, och en liten minskning från förra hälsoenkäten 2013. Hud och öronproblem: 7,5%.

Livmoderinflammation

17% av 321 tikar har haft livmoderinflammation, varav 36% insjuknade efter 6 års ålder. I föregående hälsoenkät 2013, var motsvarande siffror 11% som haft livmoderinflammation och nästan 60% var äldre än 6 år.

Information om två rasbundna sjukdomar som förekommer i låg procent

CMO, Cranio Mandibulär Osteopati

Rapporterade fall i hälsoenkäten 2019, 2 st. eller < 1 %.

CMO är en akut inflammation i käkbenet som oftast debuterar vid 8 -12 veckors ålder.

Symtomen kommer plötsligt och valpen blir kraftigt påverkad med smärta och svullnad i käken. Den matvägrar och dreglar, skriker vid beröring och får hög feber. Säkrast ställs diagnosen med röntgen. Vid snabb behandling med kortison och smärtstillande medel läker sjukdomen i de allra flesta fall ut utan att ge framtida men.

Det finns idag möjlighet att testa (swabb) om en westie, enkelt uttryckt, är ”0” eller ”1” eller ”2” för CMO-mutationen. En god hjälp i avelsplaneringen för att avkomman inte ska riskera att utveckla CMO.

Den genetiska bakgrunden är inte klarlagd, men man vet att den inte kan förklaras med en enstaka genförändring. Resultatet av dagens DNA-test blir därför en bedömning av **risken** att utveckla sjukdomen och ska tolkas med viss försiktighet.

Mål

- att det skall födas ännu färre valpar som utvecklar CMO.

Strategi

- kartlägga förekomsten av CMO genom frivillig rapportering av sjuka djur till klubbens avelsansvariga.
- Arbeta för en öppen dialog mellan uppfödarna så att man undviker att kombinera avelsdjur som har drabbade djur i sin stamtavla.

Legg-perthes

Rapporterade fall i hälsoenkäten 2019, 5 st eller <1 %.

Höftledssjukdom i lårbenshuvudet och i lårbenshalsen som vanligtvis brukar debutera mellan sex månader upp till ett års ålder, ibland vid högre ålder. Symtom är ökande hälta och smärta utlöst från höftleden. Man kan märka att muskulaturen blir tunnare och tunnare och hunden går till slut på tre ben. Sjukdomen kan vara enkel- eller dubbelsidig. Den enkelsidiga formen är vanligast. Diagnosen ställs säkrast med röntgenundersökning och ofta krävs operation med avlägsnande av höftledskulan och rehabilitering för ett lyckat resultat.

Arvsgång: Oklar men den information som nu finns talar för en nedärvning med mer än enstaka genpar, polygen nedärvning.

Mål

- att det skall födas ännu färre valpar som utvecklar Legg- Perthes sjukdom.

Strategi

- att kartläggaförekomsten av Legg-Perthes sjukdom genom frivillig rapportering av sjuka djur till klubbens avelsansvariga.
- Arbeta för en öppen dialog mellan uppfödarna så att man undviker att kombinera avelsdjur som har drabbade djur i sin stamtavla.

Försäkringsstatistik Agria Breed Profiles

”Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011-2016” är avsett att vara ett underlag för rasklubbarnas hälsoarbete. Frekvensen anges som antal hundar som registrerat en händelse (veterinärvård eller liv) per 10 000 ÅUR. År-Under-Risk (ÅUR) är den tid som hunden varit försäkrad. Ett ÅUR=hund som varit försäkrad i 1 år. Hela underlaget omfattar ca 1,76 miljoner ÅUR. Den statistik som presenteras visar en jämförelse mellan WHWT och Alla raser både som faktisk sjuklighet och risk för sjuklighet.

Totalt sett har westien en något högre sjuklighet jfr med Alla raser.

I stort sett ingen skillnad mellan hanar och tikars sjuklighet för westie. Finns en något liten högre sjuklighet hos tikar i övriga raser.

Medianåldern (50% före och 50% efter denna ålder) för första veterinärbesöket för sjukdomen är 7,4 år för westie och 5,2 år för Alla raser.

Den mest frekventa orsaken till veterinärbesöket med westie är helt klart hudproblem. Ungefär dubbelt så vanligt som för Alla raser. Öronproblem är nästa tre gånger som vanligt jfr med Alla raser.

Risken för sjuklighet som härrör från immunförsvaret är mer än tredubbelt högre än för Alla raser.

Öroninflammation, dermatit/pyodermi/folikulit, allergi, klåda är specifika orsaker till sjuklighet hos westie.

Mycket låg risk för sjuklighet föreligger i luftvägar och trauma i höfter.

Vad gäller skador och besvär från rörelseapparaten ligger westien betydligt lägre än Alla raser.

Symtom från rörelseapparaten hos westie dvs rygg, höft, knä, lår och bäcken är betydligt färre än för Alla raser.

”Agria Breed Profiles Liv 2011-2016” visar en något högre risk för dödlighet än Alla raser, och med en någon övervikt för tikar.

Medianåldern vid dödsfall är 9,7 år för westie och 7,4 år för Alla raser.

Generella orsaker till dödlighet är neoplas (tumörer) och mage/tarmdiagnoser.

Övergripande mål i det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa

- att bibehålla rasens förhållandevis goda hälsostatus.
- att kartlägga och följa utvecklingen av hälsotillståndet i rasen.
- att frekvensen av de hälsoproblem som uppmärksammas ej skall öka under den närmaste femårsperioden och en förbättring skall ses när det gäller hudproblem.

Strategi i det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa

- att samla information om och informera om existerande hälsoproblem i rasen speciellt inom hudproblematiken.
- att publicera fakta på WestieAlliansens hemsida och i WestieNytt om existerande hälsoproblem och fortsätta med vår enkätverksamhet.
- att samla information om sjuka hundar som ägare eller uppfödare rapporterar till klubbens avelsansvariga.
- att uppfödare hålls väl uppdaterade om Svenska Kennelklubbens grundregler och Jordbruksverkets regelverk rörande avel via länkar på WestieAlliansens hemsida.

Goda regler för det fortsatta avelsarbetet avseende hälsa

- att i avelsarbetet alltid överväga vad den enskilda hunden kan tillföra rasen.
- att avla så att man minimerar risken att utsätta valpar/vuxna och valpköpare för lidande.
- att uppfödare samarbetar och respekterar varandra samt hjälper och informerar nya uppfödare
- -Sterilisering/kastrering i rasen har ökat (från 10% 2008 till 20% 2019). Uppfödarna uppmanas att ha god kontakt med sina valpköpare så att inte värdefullt avelsmaterial "försvinner".

MENTALITET

Mentalbeskrivning Hund (MH)

För att utvärdera West Highland White terrierns mentalitet beslutades att verka för att fler hundar beskrivs med SKK:s utvärderingsmetod, Mentalbeskrivning Hund (MH). MH var framtagen av Svenska Brukshundklubben (SBK) för att beskriva hundars nedärvda mentala egenskaper utan att låta hundens träning och förarens skicklighet påverka resultatet. I samband med framtagandet av den första versionen av RAS för westie var huvudmålet att ha tillräckligt många individer MH-beskrivna för att kunna få en officiell rasprofil vilket innebar 60 st beskrivna individer. Idagens läge har vi 55 individer beskrivna. 1999 mentalbeskrevs den första westien. Resultatet av de 55 individernas MH visar de bästa värdena på Nyfiken-Orädd-Social.

Inga westies är mentalbeskrivna efter 2011.

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH)

Numera förordas BPH, Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund, för raser som inte tillhör SBK, då den i första hand är anpassad till hundens förmåga att tackla alla de olika saker som finns i människans och hundens vardag. Detta för att få samhällsanpassade hundar, utan överdrivna rädsloreaktioner, som kan fungera i vardagliga situationer.

Sammanställning per år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
Antal födda året	254	281	224	184	206	175	146	156	159	143	183	148	2597
Antal starter BPH	2	11	1	2	5	8	6	1	4	3	1	5	49
Varav genomförda BPH	2	10	1	2	5	8	6	1	4	2	1	4	46

Rasklubben har skrivit om BPH i WestieNytt och även haft med loggan i flera nummer för att väcka intresse, men kunskapen och intresset för BPH verkar lågt när det gäller westie. I alla fall enligt siffrorna i Avelsdata (se ovan). Även i Hundsport och TerrierPosten har det i flera nummer skrivits om BPH, både vad det innebär, syftet och hur det kan uttolkas. Det är också ett användbart verktyg för uppfödaren då det gäller avelsarbetet och avelsdjurens urval. Här behöver vi betydligt flera beteende- och personlighetsbeskrivningar för att få en tillförlitlig beskrivning av våra westies mentalitet.

Mål

- att bibehålla rasens goda mentala egenskaper som gör westien till en socialt väl fungerande hund med många användningsområden.
- arbeta för att ett större antal BPH ska genomföras på westie.

Strategi

- att samverka med Svenska Terrierklubben, WestieAlliansen och de lokala aktivitetsgrupperna för att stimulera fler uppfödare och westieägare till att genomföra BPH med sina hundar. Det finns gott om tillfällen att anmäla sin hund då det går att ta kontakt med Svenska Terrierklubben för att få en plats. Terrierklubben subventionerar också avgiften för BPH.
- att rasklubben ger bidrag till varje genomfört BPH.
- publicera artiklar i WestieNytt om westies temperament.
- Uppmuntra både uppfödare och valpköpare till BPH.

FUNKTIONELL EXTERIÖR

Westien är en liten, kort, kraftig och mycket rörlig hund med sträv päls. Den är vaken, glad, modig, vänlig och full av självtillit. Hästammar från de Skotska Högländerna där den var en uppskattad grythund bland annat för sin rörlighet och mod.

Viktiga detaljer är:

- korrekt konstruktion och proportioner såsom rasstandarden föreskriver.
- fria och lediga rörelser för att obehindrat ta sig fram.
- korrekt päls innebär dubbel päls. Strävt täckhår och mjuk tät underull för att hålla sig varm vid kyla och hålla värmen borta under varma dagar.
- kraftigt huvud med starka jämnlånga breda käkar och stora tänder i förhållande till hundens storlek.

Mål

- att bevara en rastypisk westie enligt gällande rasstandard.

Strategi

- Att rasstandarden finns publicerad på WestieAlliansens hemsida och i WestieNytt minst en gång per år.
- Att ha en genomgång av rasstandarden för nya uppfödare.
- Att fortsätta bjuda in erfarna rasspecialister till den stora officiella utställningen.
- För att få valphänvisning krävs att föräldradjuren skall vara utställda på officiell utställning, med helst excellent, men very good accepteras.

IMPLEMENTERING/FÖRANKRING

Resultatet av Hälsoenkäten 2019 redovisades på WestieAlliansens digitala uppfödarmöten i oktober 2021. Till detta presenterades ett förslag till RAS-revidering. Eftergruppdiskussioner kring resultatet från hälsoenkäten tillsammans med nuvarande strategier, uppkom ett antal synpunkter på förändringar och föreslagna förändringar. Synpunkterna har noga beaktats. Uppfödarmötena har varit mycket positiva med många deltagare, ca 50, och intensiva och bra diskussioner.

KÄLLOR

Sammanställning av WestieAlliansens Hälsoenkät 2019

Uppföljning av följsamheten av RAS 2021

SKK Hunddata

SKK Avelsdata

Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011-2016

Agria Breed Profiles Liv 2011-2016

BILAGOR

SKK Utlåtande över RAS för West Highland White Terrier 2016-05-13

Uppdaterade regler för valphänvisning

Uppföljning av följsamheten av RAS 2021

Bilaga 1

SKK:s kommentarer Utlåtande över RAS för west highland white terrier

Undertecknad har på SKK/AK:s uppdrag granskat Westiealliansens och Svenska Terrierklubbens avelsstrategi för west highland white terrier.

Dokumentet är mycket väl genomarbetat och synes korrekt förankrat i medlemskåren.

Några reflektioner, som kan tas i beaktande i det fortsatta arbetet med RAS:

Inavelsökningen i rasen ligger stadigt under 1,5%, ändå tillåter klubben upp till 6,25% för enskild kull och som mål anges att behålla den under 2%. Nog finns det väl utrymme att skärpa kraven, både totalt och för enskild kull?

Bland strategierna nämns att alla avelsdjur ska vara minst 18 månader. Detta skulle kompletteras med att det numera är lag på att tikar ska ha uppnått den åldern innan de sätts i avel även om det förvisso nämns i andra dokument.

Hos westie finns en del rasbundna sjukdomar, klubben har samlat information via hälsoenkäter och statistik från försäkringsbolag och redogör för läget på ett insiktsfullt sätt.

Mål och strategier är väl avvägda.

Klubbens utmärkta uppföljning av RAS och SRD skulle kunna få en tydligare hänvisning i RAS-dokumentet.

Lycka till med det fortsatta arbetet!

Moholm 2016-05-13

Anna Uthorn

Bilaga 2

Regler uppfödarlistan

gäller from 2015-01-01

1. Uppfödareskatillalladelarfölja Jordbruksverketlagar, Svenska Kennelklubbens (SKK) grundregler, observandum* och rekommendationer. Svenska Terrierklubbens och WestieAlliansens (WA) regler samt följa RAS- dokumentets rekommendationer. Även Jordbruksverkets regler från lokala miljöförvaltningen och liknande instanser. Olika kommuner kan ha olika regelverk. Det är varje uppfödares ansvar att vara väl insatt i dessa.

Se SKK:s hemsida "Regler, Riktlinjer & Lagar" samt SKK:s avelspolicy.

Uppfödare på uppfödarlistan ska vara väl insatt i de **Rasspecifika Avelsstrategierna för westie**.

Se WestieAlliansens regler för ny hanhund som sätts i avel

2. Uppfödare som är medlem i WestieAlliansen kan ansöka om publicering på WestieAlliansens uppfödarlista. Vidsådanansökanskallmedlemskap i WestieAlliansenvarastyrktgenominbetalad medlemsavgift. Uppfödaren ska vara bosatt och ha sin registrerade kennelverksamhet i Sverige. Om kenneln har flera delägare ska samtliga vara fullbetalande medlemmar i WestieAlliansen.

3. Uppfödare som medgivits publicering på uppfödarlistan ska närvara på minst vartannat av WestieAlliansen anordnat uppfödarmöte. På uppfödarlistannyuppförd uppfödare skall närvara vid första följande uppfödarmöte.

4. Uppfödare som medgivits publicering på uppfödarlistan skall enbart använda avelsdjur (såväl hane som tik) som är utställda och meriterade med lägst "very good" i officiell klass (juniorclass, unghundsklass eller öppen klass) alternativt "very good" på officiell utställning i Norden eller på FCI- utställning i annat land.

5. Brott mot SKKs grundregler, observandum* eller rekommendationer vilket leder till avstängning från SKK, leder också till avstängning från WestieAlliansen. Under tid som WestieAlliansen inväntar SKKs beslut på eventuell disciplinåtgärd gäller avstängning från WestieAlliansen.

***) Av SKK upprättat observandum innebär att aktuella avelsdjur inte skall användas till vidare avel.**

WA Regler valphänvisning

(gällande från och med den dagen RAS revideringen blir godkänd.)

1. RIKTLINJER & LAGAR

Uppfödare ska till alla delar följa Jordbruksverket lagar, Svenska Kennelklubbens (SKK) grundregler, observandum* och rekommendationer. Svenska Terrierklubbens och WestieAlliansens (WA) regler samt följa RAS- dokumentets rekommendationer.

Även Jordbruksverkets regler från lokala miljöförvaltningen och liknande instanser.

Olika kommuner kan ha olika regelverk. Det är varje uppfödarens ansvar att vara väl insatt i dessa.

Se SKK:s hemsida "Regler, Riktlinjer & Lagar" samt SKK:s avelspolicy.

2. MEDLEMSKAP

Uppfödare ska vara medlem i WestieAlliansen för att få valphänvisning på WestieAlliansens hemsida. För ny medlem ska medlemsavgiften vara inbetald före parning. Om registrerad kennel har fler än en delägare ska samtliga delägare vara fullbetalande medlemmar. Uppfödare ska vidare vara bosatt och ha sin kennelverksamhet i Sverige.

3. MERITERING FÖRÄLDRAR

Hane och tik som är registrerade i Sverige skall vara utställda med minst "very good" i officiell klass (junior klass, unghundsklass eller öppenklass) alternativt "very good" på officiell utställning i Norden eller på FCI- utställning i annat land. Kritik ska bifogas.

För importerade hundar som är meriterade i hemlandet skall meriterna verifieras.

För svenskfödda och svenskägda hundar som används i avel utomlands och där avkomma registrerats i annat land gäller respektive lands regler.

4. ÅLDER FÖRÄLDRAR

WestieAlliansen rekommenderar en avelsdebut för hane på 24 månader. Avelsdebuten för tikar är 18 månader enligt Jordbruksverkets regler.

5. HANHUNDSANVÄNDING

Valphänvisning medges inte på WestieAlliansens hemsida på valpkullar födda om den använda hanen redan har fler än 50 avkomor. Ansvar för efterlevnaden och målsättningen i RAS åvilar både hanhunds- och tikägare.

6. VALPMEDLEMMAR

WestieAlliansen rekommenderar att uppfödaren anmäler sina valpköpare som medlemmar i WestieAlliansen och betalar avgiften för första årets medlemskap. Välkomstbrev, medlemskort, WestieNytt samt klubbnaal skickas till nya medlemmar.

7. Brott mot SKKs grundregler, observandum* eller rekommendationer vilket leder till avstängning från SKK, leder också till avstängning från WestieAlliansen. Under tid som WestieAlliansen inväntar SKKs beslut om disciplinåtgärd gäller avstängning från WestieAlliansen.

8. Uppfödare som uppfyller kraven för valphänvisning får också annonsera under "Valpar väntas". Valpar som annonseras på WestieAlliansen hemsida ska vara uppfödda utifrån rekommendationerna i "Raspecifika Avelsstrategier (RAS) för West Highland White Terrier" (PDF dokument) som är framtagna och beslutade av WestieAlliansen och Svenska Kennelklubben. (Reviderade 2022 och gäller till och med 2026).

*) Av SKK upprättat observandum innebär att aktuella avelsdjur inte skall användas till vidare avel.

**WestieAlliansens årliga genomgång
av registrering för att utvärdera följsamheten av
RAS-dokumentet**

2021

Vad är det som klubben följer upp?

- Medlemskap i klubben

Hur många av våra uppfödare som var medlemmar i klubben, respektive icke medlemmar av de som registrerade valpar

- Ålder avelsdebut

Tik som används i avel måste uppnått åldersgränsen 18 månader enligt Jordbruksverket (SJVFS 2008:5). WestieAlliansen har även beslutat (2016) att även hanhunden skall ha uppnått en ålder av 18 månader för att användas i avel

- Meriter

Avelsdjur skall vara bedömda på officiell utställning (FCI) med lägst ett very good i kvalitetspris innan de paras.

- Hanhundsanvändande

Hanhunds begränsning som innebär att en hanhund inte skall lämna fler än 50 registrerade avkommor i Sverige.

- Utvärdering hanhundar

WestieAlliansen beslutade 2016 att en hanhund över 18 månader inte skall lämna fler än 5 kullar, sedan skall ett år passera innan fortsatt avel. Utvärdering av de 5 kullarna skall under tiden ske.

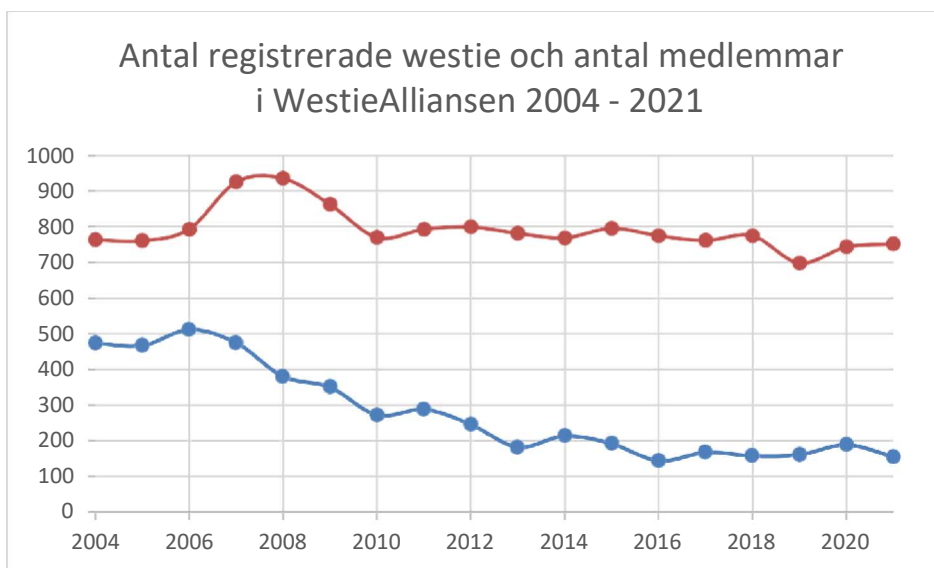
- Inavelsgrad

Mål att hålla en låg inavelsgrad inom rasen, inga kombinationer högre än 6.25%

Sammanställning av registrerade valpkullar under 2021

Antal registrerade West Highland White Terrier jämfört med antal medlemmar i rasklubben WestieAlliansen 2016-2021

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Registreringar Westie	144	168	158	161	189	155
Medlemmar WA	774	761	774	697	743	751

De har fötts minder antal valpar de sista år gentemot början av 2000. Medlemsantalet i klubben ligger dock stabilt de senaste 11 åren.

Nedan fördelningen registreringar, uppdelat på tikar och hanar, samt antal importer.

Antal reg/år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tikar (varav importer)	84 (5)	73 (6)	86 (3)	84 (3)	99 (3)	84 (3)
Hanar (varav importer)	60 (2)	95 (3)	72 (1)	77 (1)	90	71 (2)
Totalt (varav importer)	144 (7)	168 (9)	158 (4)	161 (4)	155 (5)	155 (5)

Följsamheten till Inavelsgrad är fortsatt god. Klubbens mål är att ligga under 2%

Inaveltrend

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inavelsgrad	1%	1%	0,8%	0,8%	1,2%	0,5%

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Fördelning parningar*

Fördelning parningar i %	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Upp t.o.m. 6,25%	44	50	44	41	55	44
6,26% - 12,49%	0	1	0	2	0	1
12,5% - 24,99%	0	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0

*6,25% kusinparning, 12,5% halvsyskonparning

Föräldradjurens ålder vid första valpkull, klubben följer Jordbruksverket och SKK regler att en tik skall vara över 18 månader innan sin första valpkull, klubben har även samma debutålder för hanhundar, 18 månader.

Ålder första valpkull 2021

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda **2021** (Totalt 45 st).

Debut ålder	0 - 6 mån	7 -12 mån	13 – 18 mån	19 - 24 mån	2 - 3 år	4 - 6 år	7- år	Totalt
Moder	0	0	0	1	18	3	0	22
Fader	0	0	0	2	4	1	2	9
Totalt	0	0	0	3	22	4	2	

Fördelning av registrerade kullar och valpar på uppfödare och personer utan kennelnamn 2021

Antal uppfödare	Fördelning kullar/uppfödare	Tillsammans antal valpar
1 uppfödare	4 kullar	17 valpar
1 uppfödare	3 kullar	6 valpar
9 uppfödare	2 kullar	56 valpar
19 uppfödare	1 kull	71 valpar
2 utan kennelnamn	2 kull	8 valpar
Totalt antal uppfödare: 32	Totalt antal kullar: 46	Totalt antal valpar 150 (+5 importer)

- Av 32 uppfödare, 2 uppfödare utan kennelnamn.
- Av 32 uppfödare hittar man 22 st av dem på WestieAlliansens uppfödarlista.
- **Av 32 uppfödare var 26 medlemmar och 6 icke medlemmar i WestieAlliansen.**
- Av 46 kullar följer 40 kullar RAS, 6 kullar följer ej RAS av de 6 kullarna, är det 2 kullar där uppfödaren finns med på WestieAlliansens uppfödarlista.

Följer inte RAS hur?

- 3 kullar med omeriterat material, 2 av uppfödarna finns på WestieAlliansens uppfödarlista
- 1 kull med både omeriterad hane och tik, uppfödaren finns på uppfödarlistan (dock blev den ena föräldern utställd vid senare tillfälle under året)
- 2 kullar med omeriterad tik, samt hane ej paus 1 år efter 5 kullar
Klubbens utvärderingsstrategier av hanhund ingår max 5 kullar sedan paus tills sista kullen nått 1 års ålder, för att få tid att utvärdera kullarna innan fortsatt avel.